

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

MSB:s förstärkningsresurser

– ett stöd när regionens egna resurser inte räcker till

MSB:s förstärkningsresurser – ett stöd när regionens egna resurser inte räcker till

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Mer information och kontaktpersoner finns på
www.msb.se/forstarkningsresurser

Foto: Jocke Berglund/TT m.fl.

Produktion: Advant Produktionsbyrå

Tryck: DanagårdLiTHO

Publikationsnummer: MSB859 - Maj 2015

ISBN: 978-91-7383-574-9

Inledning

I den här broschyren presenteras de förstärkningsresurser som MSB kan ställa till förfogande vid en olycka eller större händelse.

Målet är att kommunerna själva ska ha beredskap för att hantera de olyckor som sker. För händelser kommunens räddningstjänster inte kan klara själva, förväntas de i första hand att samverka inom regionen. MSB:s förstärkningsresurser är tänkta att användas först när kommunala och regionala resurser är uttömda.

MSB har också vissa förstärkningsresurser som är avsedda som stöd till exempelvis länsstyrelser, landsting, Försvarsmakten eller utlandsmyndigheter.

Kommuner ska ha beredskap för sina risker

Kommunerna ansvarar generellt för att vidta insatsförberedande åtgärder och att utföra räddningsinsatser på lokal nivå. De ska analysera sina risker och planera för att effektivt kunna hantera dem om olyckor inträffar. Detta innebär att de också behöver utrustning och kompetens för detta. Kommunerna ska, så långt det är möjligt, ha beredskap för sina egna risker.

För stora, komplexa eller sällan förekommande händelser, där kommunerna inte rimligen kan hålla tillräcklig beredskap på egen hand, förväntas de samverka med exempelvis andra kommuner.

Det är viktigt att samverkan sker redan när planering för insatser genomförs. Resurser som kommunen inte själv har och inte har möjlighet att införskaffa, behöver inventeras och alternativ tillgång till sådana planeras. Det kan exempelvis ske genom samverkansavtal med andra kommuner och privata aktörer eller genom samarbete med frivilliga förstärkningsresurser.

När resurserna inte räcker till

Länsstyrelsen har en stödjande och samordnande roll inom krisberedskapen. De har geografiskt områdesansvar på regional nivå och är en länk mellan lokala och regionala aktörer samt nationell nivå. De har därmed en viktig roll som sammanhållande länk inom och mellan län vid allvarliga händelser. De förväntas stödja och verka för samordning av kommuner och andra aktörer inom sitt område, exempelvis med inventering och koordinering av resurser.

När en händelse är så stor, komplex eller långdragen att resurserna ändå inte räcker till, har MSB förstärkningsresurser inom olika områden som kan användas.

MSB har resurser i form av utrustning och inom vissa områden också personal som stöttar vid insatsen.

MSB har förstärkningsresurser för:

- skogsbrand
- översvämning
- oljeutsläpp
- kemikalieolyckor
- sök och räddning
- värdlandsstöd
- ambulansflyg
- att kunna bistå svenskar som drabbas av en allvarlig händelse utomlands.

Skogsbrand

MSB:s skogsbrandsresurser består endast av materiel, främst släckutrustning. Det följer inte med någon stödpersonal då utrustningen lånas ut.

Skogsbrandsdepåerna består av containrar med material

En depå består av två containrar och innehåller bland annat:

- brandslang av olika dimension
- strål- och grenrör
- motorsprutor, bogserbara och bärbara
- vattenspridare
- slangupprullare
- motorsågar
- sexhjulning med släp.

Depåerna finns över hela landet

Skogsbrandsdepåerna förvaras hos olika räddningstjänster och i MSB:s centrallager i Kristinehamn. På MSB:s hemsida finns förteckning över vilka kommuner som har depåer.

Hökapacitetspumpar för vattentransport

MSB har också två hökapacitetspumpar med en kapacitet på 15 m³/min. Dessa pumpar har möjlighet att transportera iväg vatten långa sträckor och lämpar sig därför både till insatser vid översvämning och vid skogsbrand. Pumpresursen har också delvis automatiserad slangutläggning och upprullning.

Då hökapacitetspumparna används följer personal med och sköter driften av dem.

SÅ HÄR BEGÄRS RESURSERNA FÖR SKOGSBRAND:

Kontakta MSB:s tjänsteman i beredskap, TiB.
Telefon 054-150 150, samtalet kopplas via SOS Alarm.

Översvämning

För översvämningssituationer har MSB resurser i form av:

- översvänningsbarriärer
- högkapacitetspumpar
- sandsäckar.

Samtlig materiel förvaras i MSB:s centrallager i Kristinehamn.

Barriärer

MSB har ca 5 000 m barriärer med en dämningshöjd på 80 cm. 600 m av barriärerna kan dessutom höjas upp för att klara en dämningshöjd på 120 cm.

När barriärerna används följer vid behov personal från MSB med inledningsvis och förevisar hur materielen ska användas. Mottagande kommun tillhandahåller själv sand och lastmaskin.

Pumpar

MSB har tre högkapacitetspumpar, var och en med en kapacitet på 20 m³/min. De kan pumpa stora vattenmängder, men har inte förmågan att transportera vattnet långt.

MSB har också två högkapacitetspumpar med en kapacitet på 15 m³/min. Dessa pumpar kan dessutom transportera iväg vatten långa sträckor och lämpar sig därför både till insatser vid översvämning och vid skogsbrand. Pumpresursen har också delvis automatiserad slangutläggning och upprullning.

Då högkapacitetspumparna används följer personal med och sköter driften av dem.

SÅ HÄR BEGÄRS RESURSERNA FÖR ÖVERSVÄMNING:

Kontakta MSB:s tjänsteman i beredskap, TiB.
Telefon 054-150 150, samtalet kopplas via SOS Alarm.

Oljeutsläpp

Vid oljeutsläpp kan MSB stödja med materiel för strandsanering. Vid insats följer inledningsvis personal från MSB med och förevisar hur materielen ska användas.

Materielen består bland annat av:

- länsor för styrning och inneslutning av olja
- strandskyddsdukar
- pumpar och skimmrar för upptagning av olja
- båtar och terrängfordon
- personlig skyddsutrustning
- utrustning för sanering av stränder
- avfallscontainers och storsäckar för mellanlagring av olja.

Oljeskyddsförråden finns på 5 platser

Oljeskyddsmaterielen finns i Göteborg, Oskarshamn, Härnösand, Djurö och Slite.

Materielen lagerhålls i Kustbevakningens miljöskyddsförråd.

SÅ HÄR BEGÄRS RESURSERNA FÖR OLJEUTSLÄPP:

Kontakta MSB:s tjänsteman i beredskap, TiB.
Telefon 054-150 150, samtalet kopplas via SOS Alarm.

Kemikalieolyckor

Vid komplicerade händelser med kemikalier kan räddningstjänsten behöva stöd med kunskap och avancerad utrustning. Vid en sådan insats kan MSB stödja med materiel och särskilt utbildad personal.

Resurserna kan också stärka beredskapen vid planerade stora arrangemang, exempelvis stora idrottsarrangemang, stora internationella möten eller statsbesök. För sådana situationer ska stödet begäras minst 6 månader i förväg.

MSB:s resurser består av:

- kemenheter
- saneringsenheter
- indikeringsenheter
- expertstöd genom Företagens kemberedskap.

Kemenheter

Kemenheterna kan exempelvis bistå med pumpning av kemikalier, tätning av läckage, arbete i EX-miljö, impaktering och bildöverföring.

Enheterna finns på räddningstjänsterna i Luleå, Kramfors, Köping, Skövde, Stenungsund och Perstorp.

Saneringsenheter

Saneringsenheterna kan bistå med sanering av insatspersonal. Vid stora arrangemang, exempelvis statsbesök, kan enheterna ställas i beredskap för att bistå även med livräddande personsanering.

Enheterna finns på räddningstjänsterna i Piteå, Järfälla, Kungsbacka och Hässleholm.

Indikeringsenheter

Indikeringsenheterna syftar till att ge snabbt stöd med att analysera okända kemikalier, både gaser, vätskor och fasta ämnen. Exempel på utrustning som de har med sig är masspektrometer/gaskromatograf,

infraröd spektrometer samt utrustning för mätning av joniserande strålning, brandfarliga gaser med mera. I första hand utförs direktanalys på skadepå plats, men proven kan också skickas till experter för vidare analys.

Indikeringsenheterna finns på räddningstjänsterna i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Företagens kemberedskap

MSB har ett avtal med ett antal industrier inom kemikaliesektorn, där företagen åtar sig att stödja räddningstjänsten vid en olycka med ammoniak, klor, svaveldioxid, natriumhydroxid, kaliumhydroxid, salpetersyra, saltsyra, svavelsyra, oleum och natriumhypoklorit.

Stödet kan ges genom telefonrådgivning, eller vid behov också på plats med personal och material. Kommunen som har begärt stöd bekostar företagets medverkan.

**SÅ HÄR BEGÄRS RESURSERNA FÖR KEM, SANERING
OCH INDIKERING:**

Kontakta SOS Alarm för vidarekoppling till respektive räddningstjänst.

SÅ HÄR BEGÄRS RESURSEN FÖRETAGETS KEMBEREDSKAP:

Följ larmrutinerna som finns på www.msb.se/forstarkningsresurser

Sök och räddning – SWIFT USAR

MSB:s SWIFT USAR är en avancerad sök- och räddningsstyrka som används för att söka efter och rädda människor vid händelser med kollapsade byggnadskonstruktioner, orsakade av till exempel naturkatastrofer, olyckor eller antagonistiska händelser. Resursen är ursprungligen framtagen för internationella insatser men kan även aktiveras för insatser inom Sverige.

SWIFT USAR står för Swedish International Fast Response Team – Urban Search And Rescue. Resursen är klassificerad enligt internationell standard och består av en styrka på upp till 76 specialutbildade personer och 12 räddningshundar.

SWIFT USAR har förmåga att:

- hitta människor i rasmassor
- stabilisera och forcera byggnadsdelar
- medicinskt stabilisera patienter
- genomföra losstagning av personer.

SÅ HÄR BEGÄRS RESURSERNA FÖR SÖK OCH RÄDDNING:

Kontakta MSB:s tjänsteman i beredskap, TiB.
Telefon 054-150 150, samtalet kopplas via SOS Alarm.

Värdlandsstödenheten

Värdlandsstödsenheten är MSB:s nyaste förstärkningsresurs. Den kan lämna stöd till exempelvis en räddningstjänst eller länsstyrelse då denna efterfrågar internationell hjälp.

Generellt sett finns en god förmåga i Sverige att hantera olyckor och kriser. Det kan dock uppstå situationer när inte heller Sveriges samlade resurser räcker till och där vi behöver be om stöd från utlandet. Vid den stora skogsbranden i Västmanland 2014, togs exempelvis flygande släckresurser emot från Norge, Frankrike och Italien.

När begäran om internationell hjälp görs är det den aktör som begärt hjälpen som också ansvarar för att ta emot hjälpen på ett ordnat sätt. Då dylika händelser är så sällan förekommande, kan enskilda kommuner och länsstyrelser behöva stöd med kunskap och resurser för detta. I sådana situationer kan MSB lämna stöd med hjälp av den så kallade värdlandsstödsenheten.

Värdlandsstödsenheten har till uppgift att stödja den hjälpsökande aktören med mottagning och koordinering av den internationella hjälpen. Den stödjer också de inkommande stödresurserna i kommunikationen med de svenska kontakterna. Värdlandsstödenheten är självförsörjande och medför egen kontors- och kommunikationsmateriel. Antalet personal och kompetenser anpassas efter behov.

SÅ HÄR BEGÄRS RESURSEN VÄRDLANDSSTÖDENHETEN:

Kontakta MSB:s tjänsteman i beredskap, TIB.
Telefon 054-150 150, samtalet kopplas via SOS Alarm.

SNAM – Svenska Nationella Ambulansflyget

Vid en stor olycka eller katastrof då samhällets ordinarie stöd och sjuktransporter inte är tillräckliga, finns Svenska Nationella Ambulansflyget, SNAM, som en resurs. Resursen kan ställas till förfogande för landsting, Försvarsmakten eller en svensk utlandsmyndighet.

SNAM är inte ett ambulansflyg för akuta uttryckningar, utan används exempelvis för att transportera stabila patienter som har vårdats på ett sjukhus, men som behöver förflyttas till specialistvård. Det kan röra sig om ett landsting i en del av Sverige som vid en stor olycka behöver förflytta patienter till ett annat landsting. Det kan också finnas behov av att flyga patienter från ett land som drabbats av en katastrof eller terroristattack.

MSB ansvarar för hålla resursen och att leda insatser med SNAM, men samråder med Socialstyrelsen inför en insats.

I SNAM-resursen ingår specialutbildad sjukvårds- och flygpersonal. Västerbottens läns landsting ansvarar för vård och medicinsk personal. SAS ansvarar för att ett flygplan ställs till förfogande samt bemannar med flygpersonal. Efter beslut om insats byggs ett reguljärt passagerarflygplan om till en flygande intensivvårdsavdelning inom sex timmar. Planet innehåller då:

- sex intensivvårdsbåtar för allvarligt skadade
- sex till tolv båtar för patienter som inte kräver intensivvård
- upp till 20 sittplatser för gående patienter eller anhöriga.

SÅ HÄR BEGÄRS RESURSEN SNAM:

Kontakta MSB:s tjänsteman i beredskap, TiB.
Telefon 054-150 150, samtalet kopplas via SOS Alarm.

Stödstyrkan

För att Sverige snabbt ska kunna bistå personer med hemvist i Sverige som drabbas av en allvarlig händelse utomlands, finns den så kallade Stödstyrkan. Här ingår MSB, Socialstyrelsen, Rikskriminalpolisen, Svenska Kyrkan, Röda Korset och Rädda Barnen. Styrkan är flexibel och sätts ihop utifrån de behov som finns när något inträffar. Stödstyrkan ska kunna lämna Sverige inom tolv timmar efter beslut, en första bedömningsstyrka redan efter sex timmar.

Stödstyrkan aktiveras efter förfrågan från Utrikesdepartementet. Den samordnas av MSB och arbetar på uppdrag av departementet som ett stöd till ambassaden eller konsulatet i det berörda landet. Det är den svenska utlandsmyndigheten som initialt bedömer när och vilken hjälp de nödställda svenskarna behöver.

Exempel på uppgifter som stödstyrkan kan hjälpa till med är att:

- hjälpa drabbade med information, krisstöd och sjukvård
- etablera och driva samordningsstab
- genomföra rekognoseringar
- bedöma behovet av ytterligare stöd från Sverige
- kommunicera lägesbild
- evakuera.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
651 81 Karlstad Tel 0771-240 240 www.msb.se
Publ.nr MSB859 - Maj 2015 ISBN ISBN 978-91-7383-574-9